Allah Merkezlilik Ölçe?i (AMÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Allah Merkezlilik Ölçe?i (AMÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16872

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Allah Merkezlilik Ölçe?i (AMÖ), bireylerin ya?amlar?nda, kararlar?nda ve ahlaki seçimlerinde **Allah'?n r?zas?n?**, emirlerini ve otoritesini ne derece merkeze ald?klar?n? ölçmek amac?yla Horozcu ve Güne? (2020) taraf?ndan geli?tirilmi?, 8 maddelik tek boyutlu bir psikometrik araçt?r. Ölçek, bireyin motivasyon kayna??n?n nefsani arzulardan veya toplumsal beklentilerden ziyade ilahi buyruklar oldu?unu ne ölçüde benimsedi?ini de?erlendirir. Ölçe?in geli?tirme süreci, hem aç?mlay?c? hem de do?rulay?c? faktör analizi yöntemleriyle desteklenmi? olup, yüksek düzeyde güvenirlik ve geçerlik sonuçlar? elde edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Allah Merkezlilik, Dindarl?k, Ölçek Geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik, ?slam Psikolojisi, Faktör Analizi, Psikometri

Yazarlar

Ümit Horozcu, Ahmet Celalettin Güne?

Amaç

AMÖ'nün temel amac?, bireylerin eylemlerini, ahlaki seçimlerini ve günlük ya?amdaki davran??lar?n? yönlendiren ana motivasyon kayna??n?n **ilahi r?za** olup olmad???n? belirlemektir. Ölçek, bireyin kendi arzular?ndan (nefis) veya toplumsal bask?lardan ziyade, **Allah'?n emirlerine** öncelik verme e?ilimini nicel olarak de?erlendirmeyi hedefler.

Ölçek, psikoloji ve ilahiyat alanlar?nda, dindarl?k ve maneviyat çal??malar?nda merkeziyetçi dini yönelimleri ölçmek ve bu yönelimin di?er psikolojik yap?larla ili?kisini incelemek için tasarlanm??t?r. Bu amaçla, bireyin içsel ve d??sal motivasyon kaynaklar? aras?ndaki dengeyi, ilahi odaklanma ba?lam?nda ortaya koymaktad?r.

Yap?

Ölçek, ismini verdi?i **Allah Merkezlilik** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin hayat?ndaki tüm kararlar?n, davran??lar?n ve motivasyonlar?n nihai olarak **Allah'?n r?zas?** ve buyruklar?na uygunlu?unu esas almas? durumunu ifade eder. Allah Merkezlilik, bireyin kendi hazz?ndan, kariyerinden veya ba?kalar?n?n onay?ndan önce, ilahi yarg? ve hesap verme inanc?n? temel ölçüt olarak kabul etmesini içerir.

AMÖ, bu merkeziyetçili?i ölçerken, bireyin kötülükten kaç?nma motivasyonunda (Allah korkusu) ve iyilik yapma motivasyonunda (Allah r?zas?) ilahi faktörün ne kadar bask?n oldu?unu de?erlendiren

ARABPSYCHOLOGY.COM

maddeler içermektedir. Ölçek, sekiz madde ile tek bir genel faktör alt?nda toplanan bu yap?n?n gücünü tespit etmeye odaklanm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, 326 kat?l?mc?dan toplanan verilerle önce aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ve ard?ndan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir. Verilerin faktör analizine uygunlu?unu de?erlendiren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri mükemmel düzeyde (.93) bulunmu?, Bartlett Küresellik Testi sonucu ise anlaml? (X^2= 1240.329, p = .000) ç?km??t?r.

Do?rulay?c? faktör analizi sonuçlar?, tek faktörlü yap?n?n veri setine yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Elde edilen ba?l?ca uyum indeksleri ?unlard?r: Ki-kare/Serbestlik Derecesi oran? (X^2 /df) 1.73 (iyi uyum), Yakla??k Hatalar?n Ortalama Kare Kökü (RMSEA) 0.074 (kabul edilebilir uyum), Normla?t?r?lm?? Uyum ?ndeksi (NFI) 0.95, Normla?t?r?lmam?? Uyum ?ndeksi (NNFI) 0.97 ve Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (CFI) 0.98 (mükemmel uyum). Ayr?ca, Uyum ?yili?i ?ndeksi (GFI) 0.94 ve Düzeltilmi? Uyum ?yili?i ?ndeksi (AGFI) 0.89 olarak tespit edilmi?tir. Madde faktör yük de?erleri .62 ile .82 aras?nda de?i?erek yap?sal bütünlü?ü desteklemi?tir.

Güvenirlik

AMÖ'nün iç tutarl?l?k güvenirli?i, 8 maddelik tek faktörlü yap? için hesaplanan Cronbach's Alpha katsay?s? ile test edilmi?tir. Güvenirlik katsay?s? **.89** olarak tespit edilmi?tir; bu de?er, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ayr?ca, do?rulay?c? faktör analizi sonucunda elde edilen uyum skorlar? (X^2 /df = 1.73, RMSEA= 0.074, CFI = 0.98, GFI = 0.94) ölçek yap?s?n?n istikrar?n? ve güvenilirli?ini desteklemektedir. RMR (0.062) ve SRMR (0.046) de?erleri de modelin veri ile uyumunun yüksek oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Allah Merkezlilik Ölçe?i, hem aç?mlay?c? hem de do?rulay?c? analizler sonucunda 8 madde ve **tek faktörlü bir yap?ya** sahip oldu?u belirlenmi?tir. Bu tek faktör, ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yap?y? temsil etmektedir.

Faktör yap?s?n?n belirlenmesinde, maddelerin faktör yük de?erlerinin .62 ile .82 aras?nda de?i?mesi, tüm maddelerin tek bir latent yap?ya güçlü ve anlaml? katk? sa?lad???n? kan?tlamaktad?r. Ortak Varyans (Communalities) de?erlerinin .39 ile .67 aras?nda de?i?mesi ise, maddelerin ölçülen yap? taraf?ndan tatmin edici düzeyde aç?kland???n? göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme

Format: 8 madde, Tek faktörlü yap?

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler (Çal??ma, üniversite ö?rencileri ve genel yeti?kin popülasyonu ile yap?lm??t?r.)

Age Group: Belirtilmemi? (Genç yeti?kin ve yeti?kinler)

Population Details: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 326 kat?l?mc?dan elde edilen verilerle gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: 7'li Likert tipi derecelendirme (1=Bana Hiç Uygun De?il, 7=Bana Tamamen Uygun)

Anahtar Kelimeler

Dindarl?k, Allah Korkusu, Allah R?zas?, Tek Faktör, KMO, Cronbach Alfa, RMSEA, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Likert Ölçe?i

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?

Affiliation Email addresses: acgunes@istanbul.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Belirtilmemi?

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2020 y?l?nda yay?mlanan bir akademik makale kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar için izin durumu, sorumlu yazar Ahmet Celalettin Güne? ile ileti?ime geçilerek netle?tirilmelidir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? analizleri Dergipark üzerinden ula??labilir durumdad?r: dergipark.org.tr.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: allah-merkezlilik-olcegi-amo-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Horozcu, Ü., & Güne?, A. C. (2020). Allah Merkezlilik Ölçe?i (AMÖ): Güvenirlik ve geçerlik çal??mas?. *Yak?n Do?u Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi Dergisi, 6*(2), 297-327. https://doi.org/10.32955/neu.ilaf.2020.6.2.02

Allah Merkezlilik Ölçe?i (AMÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Yapt???m i?lerde öncelikle Allah'?n r?zas?n? gözetirim.
Allah'?n beni gördü?ünü bildi?im için kötülük yapmam.
Allah'a hesap vermeye olan inanc?m beni nefsimin istedi?i birçok ?eyi yapmaktan al?koyuyor.
Hem insanlar?n hem de Allah'?n sevmedi?i ?eyleri yapmaktan kaç?n?yorsam bu daha çok Allah korkusundand?r.
K?yafetim Allah'?n emirlerine uygunsa, ba?kas?n?n ne dü?ünece?i pek umurumda olmaz.
Bir i?te Allah r?zas? oldu?unu bilirsem insanlar?n ne dü?ündü?ünü çok da önemsemem.
Hem insanlar?n hem de Allah'?n sevdi?i ?eyleri yaparken daha çok insanlar için yapar?m.
Ço?u zaman Allah'?n r?zas?na ayk?r? oldu?u için nefsimin istedi?i ?eyleri yapm?yorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM